

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Variæ Responsiones ad idem principium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

claturnecessariò inesse, si in utraque præmissa addatur modus necessitatis. Exemplum est in hoc syllogismo, omne animal rationale est risibile; Omnis homo est animal rationale; Ergo omnis homo est risibilis: Ut autem inferas, omnem hominem esse necessariò risibilem, sic forma propositiones, omne animal rationale est risibile, & hoc est necessarium, & sequetur omnem hominem esse risibilem, & hoc esse illi necessarium. Quod ad præsens institutum sic agatur. Nullus homo imprædeterminatus assensitur, & hoc est illi inevitabile, Petrus est imprædeterminatus, & hoc est inevitabile illi; ergo Petrus non assensitur, & hoc est inevitabile Petro. Neque valet si dicas. Privationem prædeterminationis esse nobis liberam. Contra enim est; quia sequeretur pro priori antecedente prædeterminationem, & imprædeterminationem nos esse liberos ad imprædeterminationem, vel prædeterminationem; quod dictum non potest, cum præcedat omnem nostrum consentum. Hoc ipsum sic aliter proponi potest; vel inest nobis prædeterminatio ante omnem nostrum consensum, vel non nisi post nostrum consensum? Si ante omnem nostrum consensum, ergo non liberè; nam libertatem consensu, seu exercitio libertatis habemus; si autem non nisi post nostrum consensum, ergo potest esse consensus sine prædeterminatione, nempe ipse requisitus ad prædeterminationem.

Variae Responsiones ad idem principium.

Respondent 1. Thomista.

Quamvis in sensu composito cum prædeterminatione ad assensum non possit sequi assensus, sufficit quòd possit sequi in sensu divisibili; & sicut dum sedeo, non possum non sedere; sufficit tamen ad libertatem, quia in sensu diviso à sessione, possum stare; ita idem de prædeterminatione dicendum.

CONTRA 1. Restatur argumentum factum, & quæro, in sensu diviso à prædeterminatione quæ supponitur ad assensum, vel habet prædeterminationem ad dissensum, vel non habet? Si habet, redit de illo difficultas, quomodo sit libera? accipiendòque totum simul, id est & sensum compositum, & divisum, cum utrobique sit & ratio sensus divisi, & ratio sensus compositi, quomodo tunc salvabitur libertas? Idem sic aliter proponitur. Si non datur sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, non esset assensus liber, ergo si detur sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, non erit etiam assensus liber; quia ipse sensus divisi non importat minus, quam importat sensus compositus: Sicut enim sensus compositus cum prædeterminatione ad assensum,

importabat sensum compositum ad assensum; ita sensus divisi à prædeterminatione ad assensum, importat sensum compositum ad dissensum, restabitque de utroque simul sumpto, quærere quomodo salvari possit libertas? Imaginare quòd habere libertatem sit non habere A, imaginare rursus quòd quicumque habet sensum compositum, in quantum illum habet, falsum est de illo dicere, quòd habeat negationem A, cum ergo in sensu quocunque diviso, simul sit sensus compositus, non apparet, quid ratione illius salvetur libertas? Sic v. g. actus amoris beati est necessarius; pone in via, hoc est in sensu diviso ab amore beato, elici actum amoris boni in communi, salvabitur ex hoc præcise sensu diviso prioris illius amoris libertas? Concedi facile potest quòd in aliquibus ratione sensus divisi salvetur libertas, sed in principiis Thomistarum difficile est ostendere, quid ad hanc classem, in qua divisio salvat libertatem, possit spectare prædeterminatio. Suprà etiam probatum est in sensu diviso à prædeterminatione non posse oppositum prædeterminationi fieri, quia fieret actus secundus sine actu primo, ut ibi dictum est.

CONFIRMATUR ex Lessio, & Oviedo. Dissensus divisi à prædeterminatione, est dissensus ab ea separatus, & existens physica prædeterminatione ablata, sed physica prædeterminatio est existens independentè à voluntate, & hæc illam auferre non potest; ergo non potest voluntas ponere dissensum divisum à prædeterminatione. Ubi ulterius colligunt diversas has esse propositiones; Justus potest peccare; item, Prædeterminatus ad assensum potest dissentire; prior enim vera est, ratione sensus divisi; est enim in potestate justus peccare, adeoque auferre à se justitiam; non est autem in potestate causæ liberæ auferre prædeterminationem.

CONTRA 2. Communiter urgetur. Tum quia libertas debet esse talis etiam in sensu composito cum prærequisitis ad agendum (modò nondum posita intelligatur ipsa actio) ut possit agere & non agere, ut notum est ex definitione libertatis; ergo si in sensu composito cum prædeterminatione causa libera non potest non agere, liberè non aget. Tum quia eodem jure dici poterit liberè nos amare beatifico amore, item bonum in communi; scilicet ob sensum divisum, qui potest esse ab his amoribus. Tum quia instantia, quam adfert responsio non convincit; quia quòd sedens dum sedet non possit non sedere, id fit ex suppositione consequenti, seu ex suppositione actionis, quam positis omnibus prærequisitis poterat non ponere agens, adeoque liberè illam agebat; jam autem prædeterminatio non ita se habet; est enim prærequisitum agendi, & suppositio antecedens non desumens suam efficaciam ex

L

sup-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. I. et. 2.
D. VI

suppositione ipsiusmet usus liberi arbitrii. Tum quia allata distinctio, vel hunc habet sensum, quod scilicet in sensu composito non possit salvari libertas, sed tantum in sensu diviso? & hoc dici non potest, quia cum in sensu composito sequatur actio, & per te in illo non sit libertas, semper sequetur actio non libera. Quod si prædicta distinctio faciat hunc sensum, in sensu composito haberi libertatem, sed non nisi ratione sensus divisi, tunc explicandum veniret insuper, quomodo potius tunc non dicatur creatura posse esse tantum libera, cum habeat etiam tantum posse ad sensum divinum? Consequenter sicut tunc non habet actu sensum divinum; ita nec habebit actu libertatem.

CONTRA 3. ex ijs, quæ adfert Perez d. ult. num. III. Tum quia nulla actio quæ sequitur rei non existentiam est illi non existenti resistentia libera; sicut quis diceret se resistere viribus Alexandri mortui, & tamen vincendum se esse si viveret? Ergo etiam absurdè dicitur nobis inesse vires resistendi prædeterminationi, si solum nobis concedatur potentia ad actionem, quæ sequatur post interitum prædeterminationis. Tum quia si in sensu diviso, posset homo resistere prædeterminationi, posset resistere abjectioni illius, non existente prædeterminatione; nam abjectio coexistens prædeterminationi est Chimæra, cum de essentia prædeterminationis sit, non repelli nec abjici, dum existit. Seq. allata admitti non potest; quia si homo haberet libertatem ad abjectionem prædeterminationis, vel haberet tunc libertatem quando sequitur privationem prædeterminationis, eamque supponit; & hoc non, ob rationem allatam; vel haberet libertatem ad hanc abjectionem, quæ comitetur, aut præcedat eam privationem; hoc etiam non potest dici, quia alias esset mihi liberum illam abjicere vel non abjicere, ergo quod non sit abjecta pendebit à mea libertate, hoc autem dici non potest; quia prædeterminationis, quam impugnamus est illa, quæ præcedit omnem nostrum consensum, & libertatis exercitium. Ex quo ulterius infertur, cum prædeterminatio præcedat omnem nostrum consensum, illam non recipi in nobis liberè, & quod ad illam merè passivè nos habeamus, quod est contra Tridentinum Sess. 6. c. 5.

CONTRA 4. ex Cartagena apud Fasilolum q. 4. n. 399. sequitur ex hac responsione voluntatem creatam in nullo instanti durationis, vel naturæ, immò in nullo signorationis cum fundamento in re, posse esse, ac dici liberam, quod ipsum prob. quia non est libera nisi in sensu diviso à decreto prædeterminante; jam autem per oppositos voluntas creata in nullo priori signo, neque ut completè potens operari, neque ut operatura, aut absolute, aut conditionate, dividitur à decreto prædeterminante, & præ-

cedit illud, sed potius illud sequitur; ergo nunquam à parte rei est libera. Addit Fasilolus sequi, ne in sensu quidem diviso esse liberam, quatenus per intellectum consideratur præcisa à decreto prædeterminante; quia ut sic non potest simpliciter operari tanquam sine subordinatione ad generalem primæ causæ concursum, qui secundum oppositos incipit à prædeterminatione.

CONTRA 5. Tum quia nisi dicatur solum illud sensum divinum salvare libertatem, qui procedit secundum suppositionem ipsiusmet consensus, adeoque ex suppositione consequenti, nisi inquam id dicatur, quidquid est necessarium, in illo salvabitur libertas, ratione sensus divisi, atque ita liberum erit in carcerato non in carcerari, cæco non videre. Tum quia in sensu composito cum prædeterminatione ad consensum potest consentire Petrus; ergo etiam in sensu composito cum prædeterminatione ad consensum debet posse non consentire; quia consentit in sensu illo composito liberè, ergo in sensu composito indifferenter ad utrumque. Hinc jam formatur ulterius tale argumentum. In sensu composito cum prædeterminatione consentire, & non in sensu composito cum prædeterminatione consentire implicat contradictionem per illos, docent enim sine prædeterminatione impossibilem esse consensum, sed consentire liberè in sensu composito cum prædeterminatione, est in sensu composito cum prædeterminatione consentire, & non in sensu composito cum prædeterminatione consentire, ergo consentire liberè in sensu composito cum prædeterminatione implicabit contradictionem. Minoris secunda pars in qua est difficultas, sic probatur. Consentire indifferenter est non in sensu composito cum prædeterminatione consentire, quia prædeterminatio inventa est ad tollendam indifferentiam, sed consentire liberè est consentire indifferenter; Ergo. In idem recidit argumentum Borrull. n. 567. posse dissentire in sensu diviso est posse dissentire non consentiendo, ut vult Alvarez de auxil. disp. 94. à n. 1. Voluntas unà cum prædeterminatione ad consensum non potest dissentire non consentiendo, ergo neque potest dissentire in sensu diviso.

DICES cum Joan. à S. Thom. q. 19. d. 5. à 6. n. 39. Quod prædeterminatio non sit in nostra potestate, quasi effective, & originative, est tamen in nostra potestate terminative, & quoad usum; quia ad hoc terminatur, ut nostra voluntas habeat potestatem & modum libertatis in actu: Quare licet non oriatur à nostra potestate, oritur tamen à radice & causa nostra potestatis & libertatis, quæ est Deus, qui libertati nostræ non præjudicat, sed eam causat: sicut enim substantia animæ, si habeat influxum in potentiam voluntatis, non destruit ejus liber-

libertatem, sed constituit; quia est radix talis potentiae, & habet pro effectu ipsummet actum quod liberum; ita & in praesenti. Docet ulterius idem, nec ipsum actum, nec determinationem ad actum officere libertati, sed solum defectum potentiae antecedenter ad actum; rationemque datur, quia determinatione ad actum non impeditur potentia in ratione facultatis in se, sed impeditur, ne simul utrumque actum habeat, quod impedimentum non est officiens libertati; ad eum modum, quo dum materia habet unam formam, non destruitur aliquid de facultate, & capacitate ejus ad habendum alias, sed impeditur ne habeat utramque simul: & sicut voluntas determinans se ad operandum unum actum pro alio non ponit sibi impedimentum, sed potius resolvit, & tollit illud, ita idem facit praedeterminatio.

RESPONDETUR. Si sumantur illa verba, ut sciunt, non tolli libertatem praedeterminationis, quia est a fonte nostrae libertatis, sequitur argumentum multum probari: quia quantumvis argueretur praedeterminatio coactiva, posset dici non tolli libertatem; quia ponitur a fonte nostrae libertatis. Item si poneretur praedeterminatio necessitans nos, nondum tollitur libertas, quia poneretur a fonte nostrae libertatis. Si autem recurras ad id, quod voluntas divina sit eminenter nostra, adeoque quod dici debeamus agere libere, quia Deus agit libere in nos, eodem jure dici poterit, quod nos ipsos libere produxerimus, eo quod produxerit nos Deus libere, in quo eminenter continetur nostra voluntas, & quod posita praedeterminatio necessitante libere adhuc ageremus: Quia est liberum Deo, illam in nobis ponere. Tum quia illa instantia de influxu animae non valet; tum etiam anima si influeret in voluntatem concursu determinato non nisi ad unum, tolleret libertatem voluntatis. Quod quia fit in praesenti, ideo adhuc tollitur libertas. Tum quia instantia de materia prima non convincit, nam saltem sequitur non nisi divinitus posse nos oppositum praedeterminationi operari; sicut non nisi divinitus stant secum duae formae substantiales. Deinde quando materia habet non aliam hanc formam, non potest nisi hujus formae operatio fieri, ergo & quando habet praedeterminationem non potest nisi consentire.

QUOD AUTEM DICUNT alii, ex eo in sensu composito non posse componi praedeterminationem ad assensum v.g. quia assensus, non potest stare in sensu composito cum dissensu contra eum. Tum quia si non tantum ad speciem dicitur, ex eo solum non posse componi praedeterminationem v.g. ad assensum, quia non potest componi assensus cum dissensu; ostendantur op-
portui qui differant a sententia, docente, praedeterminationum divinarum infallibilitatem, desumi

ex suppositione consensus, verbis enim differt in praesenti ex suppositione consensus, non potest non fieri consensus ab eo quod est dicere, consensus in sensu composito, non potest stare cum dissensu. Tum quia aliud est consensus, aliud praedeterminatio, ergo & alia est infallibilitas praedeterminationis & alia infallibilitas consensus, ergo cum infallibilitas consensus sit ex eo, quia consensus non potest esse dissensus, aut alia phrasi, quia consensus non potest stare cum dissensu, hoc ipso infallibilitas praedeterminationis, non petetur ex eo, quia consensus non potest stare cum dissensu.

Tum quia supposito quod ponuntur duo esse actus, consensus & dissensus, saltem divinitus in aliquorum sententia, possunt secum stare; & tamen in nulla sententia, si detur praedeterminatio ad assensum, potest illa stare cum dissensu; Ergo non ex eo praedeterminatio ad assensum non potest stare cum dissensu, quia non possunt secum stare assensus & dissensus.

Tum quia praedeterminatio ad assensum, non est ipse assensus, alias aliquid esset ad seipsum praedeterminaretque; aliquid ad seipsum adeoque ad nihil. Alias consensus noster non esset effectus praedeterminationis, alias praedeterminatio illa non salvaret rationem causae primae in Deo, alias caeco modo Deus ageret, nesciens ante consensum, futurum esse consensum, cum primum assensu infallibiliter praedeterminatio, coacervarique; haec poterunt omnia argumenta Thomistarum, quod si praedeterminatio ad assensum, non est ipse assensus, quaero, antequam sit assensus cum quo non potest stare dissensus, vel potest non esse assensus, vel non potest non esse, si potest non esse assensus, ergo illud praedeterminare, non erit praedeterminare, potest enim esse praedeterminatio, & non esse assensus, eritque hoc post totam varias explicationes praedeterminationis, tandem concedere nostris argumentis, quod ut salvetur libertas posita praedeterminatione ad assensum, possit non esse assensus, idque in sensu composito praedeterminationis. Si autem posita praedeterminatione ad assensum, non potest non esse assensus, ergo non libere fit, ergo infallibilitas praedeterminationis non ex eo sumetur, quia posito assensu non potest esse simul dissensus, sed quia posita praedeterminatione ad assensum, non potest non esse assensus, qui positus jam, & ex consequenti non potest stare cum dissensu.

Tum quia antecedenter ad assensum, cum quo non potest stare dissensus, vel est indifferens voluntas vel non est indifferens, si non est indifferens, ergo non libera, & si non est indifferens, ergo ante consensum est consensus, quia indifferentia illa tollitur infallibiliter operatur praedeterminatione: infallibilitatem autem operaturae praedeterminatio, sumit per te ab assensu qui non potest stare cum dissensu.

R. P.
H. MŁOD
IANOWSKI
Tłom. 1. et 2.
D. VI
S

sensu ergo si antecedenter ad consensum tollitur indifferentia, antecedenter ante assensum erit consensus. Si autem est indifferens ergo indiget determinari, non posset autem determinari ad agendum à prædeterminatione; quia ipsa infallibilitas & determinatio prædeterminationis est à consensu, qui non potest stare cum dissensu; & tamen consensus antecedenter non determinat ad seipsum & oppositi non dicent quod voluntas seipsam determinet, consequenter ante consensum cum quo non potest stare dissensus, & erit voluntas indifferens, & non erit indifferens, quod implicat.

Quod si dicas, non ex eo in sensu composito non posse stare prædeterminationem ad assensum cum dissensu, quia assensus & dissensus stare secum non possunt sed quia habet id ex natura sua prædeterminatio; hocque quod non possint secum stare consensus & dissensus, asluntur tanquam instantia illustrans, posse ratione sensus divisi salvari libertatem. Sed id etiam non convincit, estque non nisi ad speciem ut dixi allatum. Si enim de se habet prædeterminatio ad assensum, ut non possit stare in sensu composito cum dissensu, impugnabitur argumentis propositis contra prædeterminationem. Instantia autem non tenet quia concedimus ratione sensus divisi, si ipse sensus compositus sit ex suppositione usus libertatis vel ratione principii, quod auferre vel ponere situm sit in potestate operantis possit salvari libertas, jam autem prædeterminatio, cum non sit actus creaturæ, non sit usus libertatis, nec sit in potestate hominis illam ponere, positam auferre, qui salvabit libertatem.

Respondent 2. Thomista.

Quamvis posita prædeterminatione non potest non agere voluntas, quia tamen ita prædeterminat actionem, ut simul prædeterminet modum agendi liberè, fit ut sequatur libera actio, adducuntque locum S. Thom. 1. p. q. 18. a. 8. *Cum igitur, inquit, voluntas divina sit efficacissima, non solum sequitur quod fiant ea, quæ Deus vult fieri, sed quod eo modo fiant quo Deus vult fieri.* Hanc responsionem ubique inculcat Joan. à S. Thom.

CONTRA I. est. Posita physica prædeterminatione ad assensum, præscindamus ab hoc, quod Deus velit illa, quasi in secundo signo rationis, determinare, etiam ad modum agendi liberè, quæro, Illa ipsa physica prædeterminatio independenter ab illa voluntate determinante ad modum liberè agendi, quæro, inquam, An illa physica prædeterminatio in seipsa spectata sit causa necessaria, an libera? Si sic spectata, non erit necessaria, ergo immeritò rejicitur libertas actus, in voluntatem Dei volentis, ut determinet ad modum agendi liberè, sed rejici id deberet in ipsam prædeterminationem.

Rursus si spectata in se prædeterminatio, non erit causa necessaria, ergo poterit agere & non agere, sortiri & non sortiri effectum, quod est contra principia Thomistica; adveniensque voluntas, quæ vult, ut prædeterminatio determinet ad modum agendi liberè, non constituet prædeterminationem in esse inevitabiliter, adeoque necessariò importantis effectum; cum tamen Thomistæ censeant prædeterminationem inevitabiliter ponere suum effectum. Quod si illa prædeterminatio est causa necessaria, nisi accedat prædicta voluntas; ergo Deus non potest velle ut determinet ad modum agendi liberè; quia Deus non vult aliquid fieri à creatura, cujus negationem importat essentielle suum prædicatum (non misceo hic potentiam obedientialem) negationem autem liberi importat causa necessaria; & sicut decretum Dei non potest facere ut formaliter nigrum disgreget visum; quia hanc vim in se negat; sic nec decreto suo faciet, ut prædeterminatio determinet ad modum agendi liberè, si ipsa in se est necessaria.

CONFIRMATUR I. Quando Deus posita prædeterminatione ad assensum, vult ab illa determinari voluntatem ad modum agendi liberè, vel vult id fieri ita, ut ipsa prædeterminatio in se evadat principium indifferens, vel vult ut solum ex causa in se necessaria, liberè tamen producatur effectus; neutrum dici potest; quod prob. quia si Deus vult prædeterminationem esse in se principium indifferens; ergo prædeterminatio non erit illud, quod ultimò tollit indifferentiam voluntatis, adeoque prædeterminatio non erit prædeterminatio; ergo ulterius posita prædeterminatione, quæ est complementum efficacis divini decreti, v. g. de assensu, poterit non fieri assensus, cum tamen efficax divinum decretum, impossibile sit non impleri. Quod si in casu responsionis vult Deus, ut causa in se necessaria, determinet ad modum producendi liberè effectum, quæro, Productio illius liberi effectus, vel habet principium sui productivum aliud à voluntate, quod non sit necessarium, sed sit in se indifferens & proportionatum libertati, vel non habet? Si habet, illud vel est prædeterminatio, vel non; si non est prædeterminatio, ergo prædeterminatio erit otiosa, utpote quæ excluditur à ratione comprincipii; si autem est prædeterminatio, ergo non est indifferens. Quod si ille actus non habet præter voluntatem principium sui productivum indifferens; ergo ulterius nec ipsa liberè agit voluntas; quia comprincipium illud tale est, ut illo posito non possit non produci effectus; & tamen libertas stat in hoc, ut positis omnibus comprincipiis, possit nec dum poni effectus. Et certè assensus petens ab una non nisi causa produci, non petit, immo nec posset produci ab alia; nam & peteret, &

non

non peteret ab una causa produci; hoc autem contradictorium est; ergo & assensus qui perit a sua causa jam posita cum praequisitis fieri, & non fieri, non potest produci a causa, quae posita, non potest non agere: Talis autem esset praedeterminatio, si esset in se causa necessaria. Multum hoc posset instantia, si ponatur lumen glorie in intellectu capaci, quod est in se causa necessaria, non potest dici, quod habeat in se vim determinandi ad videndum non nisi v.g. vel liberè, vel nescendi tantum probabiliter &c. Item si ponatur praedeterminatio coactiva ad actum, non poterit dici posse illi inesse vim, ut cogat ad modum agendi liberè, ergo idem in praesenti dicendum.

CONFIRMATUR 2. Implicat ut Deus velit fieri a praedeterminatione, quod respectu praedeterminationis implicat contradictionem; sed ut praedeterminatio determinet ad modum agendi liberè, respectu praedeterminationis implicat contradictionem: Quod ipsum prob. quia implicat contradictionem, ut determinet praedeterminatio ad modum non agendi determinatè: Hoc ipso enim non esset illa praedeterminatio, sed si praedeterminatio determinaret ad modum agendi liberè, determinaret ad modum non agendi determinatè; quia libertas dicitur modum agendi indifferenter, adeoque indeterminatè; ergo determinare ad modum agendi liberè praedeterminationem, implicabit contradictionem.

CONFIRMATUR 3. Si posita praedeterminatione determinaretur voluntas ad modum agendi liberè, & esset ille assensus praedeterminatus, & non esset; esset ut supponitur; non esset autem, quia posset fieri, & non fieri. Idem focaliter proponi potest, de illo actu verum esset dicere, non potest non fieri; est enim praedeterminatus. Verum etiam esset dicere, potest non fieri, quia esset liber; ergo ille actus praedeterminatus, & tamen cum modo agendi liberè, implicabit contradictionem. Et certè impossibile, quod Deus dum vult aliquid indifferenter fieri, vel non fieri, velit non nisi fieri; hoc ipso enim contradictoria vellet. Sed si praedeterminaret fieri actum liberum, quod vellet indifferenter fieri & non fieri, vellet non nisi fieri, vellet inquam non nisi fieri; quia praedeterminaret; vellet autem indifferenter fieri, vel non fieri, quia vellet liberè fieri.

ADDO. Non potest Deus facere ut causa necessaria, & ipsa liberè operetur, & determinet ad modum agendi liberè suum principium: Praecipue si sit cum vi indifferentiae aut terendae alteri principio; hoc ipso enim illa causa non esset necessaria, sublativaeque indifferentiae. Idem applica ad praedeterminationem: Consequenter & determinaret tum Deus ad modum agendi liberè ut supponitur, & non determinaret ad mo-

dum agendi liberè: Quia determinaret ad unum.

CONTRA 2. Communiter & bene prob. Implicat contradictionem, ut posita praedeterminatione velit Deus actum liberè fieri, quod ipsum prob. quia & praedeterminaret ut supponitur, & non praedeterminaret. Et certè velle efficaciter, & praedeterminatè actum liberum, est praedeterminare actum, qui non habeat necessitatem essendi ex causa antecedenti, quae sit independens a voluntate, respectu cuius dicitur esse liber; Atqui actum esse praedeterminatum, est habere necessitatem ex causa antecedenti, respectu cuius dicitur esse liber, quae sit independens &c. Ergo velle efficaciter, & praedeterminare actum liberum, est praedeterminare actum qui non sit liber.

CONFIRMATUR. Modus operandi per quem causa libera operetur actum liberum sine libertate, implicat contradictionem; Sed talis modus operandi adstruitur ab hac responsione, quod prob. supponit enim illum fore liberum; quod autem sit futurus liber sine libertate, sic urgetur: Quia ita operari actum, ut eum non possis non operari, & ita, ut non possis oppositum operari, consequenter operari sine dominio actionis, est operari sine libertate; posita autem illa praedeterminatione ad actum, ex essentia illius praedeterminationis sequitur, ut praedeterminatus non possit non operari actum. Deinde si causis necessariis non nisi indifferenter concurrerent Deus praeberet, non posset dici quod faciat illas necessariò operari; Ergo si concursus non nisi praedeterminatus datur causis liberis, non poterit dici eo casu Deum facere, ut liberè operentur.

CONTRA 3. Urgetur ex communi itidem modo Nostrorum impugnandi hanc responsionem, qui supponit & bene. Quando quaeritur, an aliquid sit possibile? Non esse ad id recurrendum; An divina sapientia possit invenire modum id agendi, sed prius est necesse pensare, an praedicata illius de quo quaeritur, sint compossibilia, solverèque rationes in oppositum, alias dici poterit, quod non implicet ut Deus faciat Leo Hominem, eò quod Deus ex sua sapientia possit invenire modum. Jam autem rationes Nostrae dicunt praedeterminationem tollere indifferentiam, consequenter & libertatem: Hinc praedeterminatio non poterit determinare ad modum agendi liberè, & quousque id non solvatur non potest dici, quod divina sapientia possit invenire modum. Ulterius urgeti solet; Implicat ut aliqua causa necessariò producat actum liberum, quin actus liber, necessariò ab ea producat: Sunt enim haec correlativa, sed praedeterminatio necessariò producit actum liberum, ut concedunt Thomistae, ergo actus liber producit ab illa necessariò; hoc autem dici non potest, quia de ratione actus li-

R. P.
H. MŁOD
Janowski
Tom. I. c. 2.
D. VI

beri est, ut non producat necesse ulla necessitate, quæ non descendat, ex ipsa voluntate.

In idem fermè recidit, si Deus prædeterminat, intendit terminum *Necesse*, si autem determinat ad modum, ut res fiat liberè, intendit terminum *contingenter*. Coniungantur hi duo termini cum suis definitionibus, formeturque argumentum; Illud est necesse fieri, quod non potest aliter fieri; & illud contingenter, quod potest aliter fieri, ergo juxta respondentes, quando Deus vult actum prædeterminatum sequi contingenter, vult illum ita sequi, ut possit aliter fieri, & simul etiam ita, ut non possit aliter fieri; Ergo Deus vult idem simul esse, & non esse, quod si id distinguas per ly diverso respectu; idem facies, si diceres eandem Entitatem diverso respectu posse esse hominem, diverso respectu leonem. Omnes hæ rationes hoc intendunt, & determinaret Deus ad modum agendi liberè ut supponitur, & non determinaret ad modum agendi liberè; quia illa determinatio aufert indifferentiam, & tamen agere liberè, est agere indifferenter.

Quod autem attinet ad illam Auctorit. S. Thom. concedimus libenter Deum habere in sua potestate, modum agendi liberum creaturæ; sed negamus posse id Deum obtinere media prædeterminatione.

Respondent 3. Thomista.

STante prædeterminatione salvari libertatem; quia relinquitur iudicii indifferentia, potens proponere utriusque partis rationes.

CONTRA 1. Quia non implicat contradictionem dari prædeterminationem coactivam, quæ tamen stet cum iudicii indifferentia; Ergo sola præcisè iudicii indifferentia non salvat libertatem; quod enim implicat, cum indifferenter iudico, eundum esse vel non eundum ad hunc locum, cogime, ut eam, qualitate intrinseca aliqua; ita ut dicam: Indifferens sum in iudicio, & non iudico tantum esse eundum, & tamen nescio unde fiat, ut non possim non ire. Et sicut aliquis constrictus vinculis iudicare potest probabile esse, quod deberet adstringi, nihilominus adstringi vinculis non erit illi liberum. Quod si recurras ex eo non salvari libertatem, quia supponitur aliunde alligatus, duo incumbunt tibi ostendenda, in primis qui salvari possit libertas universaliter per solam iudicii indifferentiam? Deinde cur prædeterminatio cum etiam aliunde ponatur, & non salvetur cum ea libertas nisi per iudicii indifferentiam, cur inquam, utpote aliunde imposita salvet libertatem?

CONFIRMATUR 1. Positâ iudicii indifferentiâ circa assensum & positâ prædeterminatione voluntatis ad assensum, vel est determi-

nata voluntas non nisi ad assensum, vel non est? Si non est, ergo illic non datur prædeterminatione ad assensum ut supponimus. Si est, ergo illic positâ etiam iudicii indifferentiâ non est libertas; quia hæc non stat cum determinatione ad unum.

CONFIRMATUR 2. Quando duæ dantur causæ, quarum una trahit, altera retrahit, tunc illam causam sequitur effectus, quæ superat; v. g. Agat frigus & calor, si calor superet fiet calidum, sed positâ physicâ prædeterminatione, & indifferentiâ iudicii, ponuntur causæ, quarum una superat hoc est prædeterminatio, quæ quia in se necessaria est, sequitur illam effectus necessarius.

CONFIRMATUR 3. Ponamus alicui revelationem esse, quod habeat prædeterminationem ad amandum Deum, tali quantumvis proponatur indifferenter bonum hoc, quod est Deus, non proponetur tamen indifferenter, quod sit amaturus, vel non amaturus; nec eo casu staret libertas ad amandum fore; Ergo etiam & aliâ seclusâ illâ revelatione non staret libertas, quia impertinens est ad libertatem scire vel non scire se esse prædeterminatum.

CONTRA 2. est communiter, libertas non solum includit indifferentiam iudicii, sed etiam indifferentiam in ipsa voluntate, quod ipsum prob. Relinquat Deus indifferentiam iudicii proponentis motiva sive amandi, sive odiendi; si tamen præbeat concursum non nisi ad odiendum, jam non poterit voluntas amare; Ergo apparet requiri etiam indifferentiam voluntatis; & cum prædeterminatio v. g. ad amorem tollat concursum indifferentem ad non amare, hoc ipso tollet libertatem.

CONTRA 3. Quia ut rectè advertit Fassolus q. 14. n. 401. hæc responsio in ipsa voluntate non ponit indifferentiam, consequenter nec illa ipsa ponit intrinsecam Entitatem liberam; & tamen intrinsecè dicitur voluntas libera potentia; inintelligibilis enim est libertas intrinseca in voluntate, sine intrinseca indifferentia. Et certè indigeret hæc responsio majori explicatione, ne dicant A catholici, se etiam talem admittere libertatem. Reliquæ non ita universales responsiones ad particularia argumenta respondendo solvantur.

Respondet 4. Nazarius.

PRO responsione ejusdem adfero ea, quæ supponit & docet q. 22. a. 4. volens cum prædeterminatione salvare libertatem.

SUPPOSIT 1. Applicationem ad liberam operationem non à solo Deo fieri, sed etiam à voluntate, quæ applicatio per illum est conatus seu ordo ad operationem, ut nunc exercendam, vel potius actum exercitam; ut excludatur prioritas temporis inter actum, & illam applicationem;

tem: quem ordinem dicit esse modum realiter metaphysicè distinctum ab ipsa causa secundum absolute, & secundum actum primum considerata. Circa quod

DOCET 1. Respectu applicationis à Deo factæ, naturam se habere merè passivè, ut etiam docet S. Thom. q. 3. de Potentia. art. 7. ad 7. *Operatione, inquit, quâ Deus operatur movendo naturam, non operatur ipsa natura.*

DOCET 2. Hanc applicationem à Deo profectam in instanti naturæ, saltem à quo, præcedere non solum operationem voluntatis; sed etiam applicationem, quâ se applicat creatura. De hac applicatione loquitur Deus Ezech. 36. & Aug. lib. de gratia & libero arb. c. 16.

DOCET 3. de applicatione ab ipsa creatura factâ, quod sit realiter metaphysicè distincta, & quod illa applicatione, tam à Deo, quàm à se ipsâ incipiat habere ordinem in particulari ad operationem, cum antea illum habuerit non nisi in communi. Hoc Suppositum cum sua doctrina

NON SATISFACIT 1. quia de illa applicatione, in quantum procedit à Deo, & præcedit à quo, applicationem ipsius creaturæ; redit questio, cum illam ponere non sit in nostra potestate, habeatque rationem suppositionis antecedentis, An illâ positâ possit non poni applicatio à creatura? Si potest non poni, ergo in principis illius indigeret ulterius applicari. Si non potest non poni, ergo tollitur libertas, ut hactenus probatum est.

NON SATISFACIT 2. Quia tota hæc doctrina multa inexplicata relinquit: Inexplicatum est, in quo consistat ordo ille ad operationem: Item quid sit illa applicatio positâ à creatura. Rursus, quomodo illâ applicatione positâ incipiat habere ordinem voluntas ad operationem in particulari, quæ particularitas seu determinatio stet cum indifferentia agendi, quam requirit libertas. Denique quomodo ipsa gratia efficaci (cujus in talibus habenda ratio) non habeamus nos merè passivè? cum tamen Tridentinum docuerit in opere conversionis efficacis indubiè, voluntatem nostram non se merè passivè habere.

NON SATISFACIT 3. Quia concessis omnibus, quæ hoc suppositum docet, non infertur prædeterminatio: Nam potest concedi à Deo applicari voluntatem, dum completur per illustrationes, & affectiones, & in ordine supernaturali per selecta auxilia: Posset concedi hanc applicationem elevativam factam à Deo prioram esse, quàm applicationem factam à creatura; quia ne pro statu quidem conditionali potest intelligi effectus gratiofus, & non supponens auxilium divinum. Et post ista omnia ut dixi, non sequitur dari prædeterminationem.

SUPPOSUIT 2. Indifferentiam judicii, & similitudinem, quod Deus non tantum determinet

ad agendum, sed etiam ad liberè agendum, supposuit inquam, & Auctoritatibus illustravit. Sed totum hoc supra jam refutatum est.

SUPPOSUIT 3. §. Influxum primæ causæ. Quod motus primi moventis prius secundum intelligentiam nostram modificetur in causâ secundâ, quàm ad movendum impellat; & quia causâ proxima est voluntas, quæ est simpliciter libera, ideo applicatio, & actio voluntatis est simpliciter libera. Et quia Deus est causa efficacissima, idcirco nostræ voluntatis operatio, ut ad Deum refertur dicitur infallibilis; quæ infallibilitas non repugnat libertati: Nam divinus influxus potest dupliciter considerari: Uno modo ut recipitur in voluntate & sic est indifferens; quia recipitur per modum voluntatis, qui modus est indifferenter se habere ad utrumque oppositorum: Alio modo ut est adjuncta voluntate efficacissima, & sic determinationem habet infallibilitatis, quæ non repugnat, sed maxime consonat libertati. Circa quod

DOCET 1. Quod creatæ voluntati duplex indifferentia conveniat, prima in ordine ad præviam Dei motionem; quæ ad hoc, vel illud illam determinet, & hæc nuncupatur indifferentia passiva: In hac motione nihil agit voluntas. Altera autem indifferentia convenit voluntati ex ejus activâ facultate, quâ liberè seipsam ad hanc, vel illam partem determinat, quæ est indifferentia activa.

DOCET 2. Hanc ipsam indifferentiam potentia esse duplicem; quandam quæ opponitur liberæ determinationi naturali, quâ determinatur aliquid ad unum ex necessitate agendum, ut ignis ad urendum. Altera indifferentia est, quæ opponitur liberæ determinationi, ac proinde negationem, seu privationem actus importat, & convenit eo tempore voluntati, quo non movetur à Deo efficaciter, adeoque nec seipsam movet ad operandum. Et hæc posterior indifferentia non attinet ad essentiam libertatis: Si enim de ratione libertatis esset, consequens esset, tunc non esse illam liberam, cum ad volendum aliquid seipsam determinat.

DOCET 3. Quamvis voluntas in priori instanti naturæ determinetur à Deo; posset tamen seipsam in posteriori instanti determinare; quia voluntas duplicem habet indeterminationem, alteram passivam in ordine ad Deum, alteram activam in ordine ad seipsam; & ideo remota primâ indeterminatione per divinæ voluntatis influxum; remanet adhuc secunda, quæ tollitur à voluntate, liberè seipsam ad operandum applicante. *Hoc suppositum*

NON SATISFACIT 1. Quia videtur hæc doctrina recedere à communi Thomistarum, qui non tribuunt voluntati facultatem seipsam determinandi, eaque propter invenerunt prædeterminationem, docetque hæc responsio non esse determinatam voluntatem ad unum, col-

latione auxilii efficacis, quod etiam idem Nos docemus. Docet non determinata voluntate ad unum, infallibiliter tamen sequi effectum, quod docemus & Nos. Docet ad receptionem auxilii determinari voluntatem à Deo, docemus idem & Nos, in quo ergo supererit controversia?

NON SATISFACIT 2. Quia miscet aliqua quæ probari non possunt; Et ita probari non potest, dum ex eo indifferentiam auxilii arguit, quia recipitur in voluntate indifferente ad agendum: Certè enim necessitans prædeterminatio posset etiam recipi in voluntate, neque tamen per hoc redderetur indifferens.

NON SATISFACIT 3. Quia hac responsione videtur ad proposita à se consequenter non loqui; nam argumenta allata ab eodem patebantur retorsionem, qui scilicet salvetur in Deo ratio causæ primæ? Ratio primi determinativi? &c.

Respondent 5. alii Thomistæ.

QUOD necessitas, quam adfert prædeterminatio sit necessitas consequens duplici titulo; Inprimis ex Alvarez disp. 22. & 25. quia necessitas subsequens est, quæ consequitur voluntatem causæ primæ; sed hic titulus non convincit: Quia alias nunquam Deus posset facere necessitatem antecedentem; & est quidem hæc necessitas subsequens, hoc est causæ secundæ, sed non necessitas subsequens; alius titulus ponitur; quia necessitas antecedens est orta ex impossibilitate alicujus principii cum altero extremo, quod est liberum, consequens autem oritur ex impossibilitate actuum inter se.

CONTRA. Tum quia ex hac Responsione sequitur etiam coactivam prædeterminationem subverti libertatem; quia hæc etiam est componibilis cum voluntate quæ est potentia libera. Quod si dicas non esse componibilem salva libertate; idem nos dicemus. Tum quia illa ipsa prædeterminatio ad consensum antecederet ad positionem consensûs, vel potest non ponere consensum, & sic receditur à Thomistis essentiâque prædeterminationis; vel non potest non ponere, & sic antecederet ad consensum jam habet necessitatem, non eritque necessitas consequens. Tum quia per multos possibile est conjungi simul assensum, & dissensum; & tamen ex principiis intrinsicis non potest prædeterminationi ad assensum conjungi dissensus. Universaliterque quod se habet per modum causæ, est suppositio antecedens.

CONTRA omnes has Responsiones tale potest formari Argumentum. Prædeterminatio non est Prædeterminatio; Ergo Prædeterminatio non datur. Ant. probatur. Prædeterminatio non destruit indifferentiam voluntatis ad utrumlibet: Quia non destruit libertatem; quæ

definitivè est indifferentia; Prædeterminatio destruit indifferentiam voluntatis: Quia de essentia illius est determinare ad unam partem. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio.

Hoc Argumentum contra distinctiones adferri solitas restaurari sic potest. Prædeterminatio in sensu composito non destruit indifferentiam voluntatis: Quia in sensu composito non aufert libertatem; prædeterminatio in sensu composito destruit indifferentiam voluntatis: Quia ideò componitur, ut ad unam partem determinet. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Rursus, Prædeterminatio determinando etiam ad modum agendi liberè non destruit indifferentiam voluntatis: Hoc ipso enim non determinaret ad modum agendi liberè. Prædeterminatio determinando etiam ad modum agendi liberè, destruit indifferentiam voluntatis: Quia ita determinat ad modum agendi liberè, ut determinet ad modum non agendi liberè: Quia determinat ad modum non agendi indifferenter. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio. Denique, prædeterminatio quæ compatitur secum non nisi judicium indifferenter proponens, non destruit indifferentiam voluntatis: Quia hæc indifferens propositio non destruit libertatem: Prædeterminatio quæ compatitur secum non nisi judicium indifferenter, destruit indifferentiam voluntatis: Quia dicitur, quod tota sit indifferentia in propositione objecti; libertas autem tenet se à parte voluntatis, adeoque & indifferentia ejusdem. Ergo prædeterminatio non est prædeterminatio.

Varia Instantia contra idem principium.

Difficile est eas solvere, nisi attingantur aliquæ Instantiæ etiam Theologicæ.

1. INSTANTIA est Alvarez. Revelatio actûs liberi futuri essentialiter connectitur cum objecto revelato, illudque antecedit, & nihilominus per catholicam Theologiam, libertatem non destruit; Ergo nec prædeterminatio destruit.

RESPONDETUR. Negando conf. quia infallibilitas, adeoque determinatio ad id unum, quod revelatur, desumitur non præcisè ex ipsa ratione revelationis, sed desumitur ab eo, quod erat in potestate; nempe ex ipsa futuritione actûs, quem ponere vel non ponere erat in potestate nostra: Non enim ideò res erit tanquam à priori; quia Deus revelat; sed ideò revelat, quia erit: Ut dicitur in materia de Scientia; Jam autem determinationem ad unum non desumit prædeterminatio ex ipsa futuritione actûs: Non enim ideò est efficax prædeterminatio, quia est actus futurus, sed potius ideò est actus